

SLUTTRAPPORT

Kunnskapsbiblioteket i Lillestrøm 2017-2019
Hovedprosjekt: 3-årig, ref. 703ce8fc

1 Innhold

2	Bakgrunn	3
3	Forprosjekt	4
4	Hovedprosjekt	5
4.1	Delprosjekter og organisering.....	5
4.2	Kompetanse- og organisasjonsutvikling.....	6
4.3	Brukermedvirkning.....	7
4.4	Samarbeid og partnerskap	8
4.5	Utvikling av Kvartal 1 - bygg	9
4.6	Utvikling av Kvartal 1 – pilotprosjekt for innholds- og tjenesteutvikling	10
5	Driftsmodell	14
5.1	Sambruk av lokaler	14
5.2	Arrangementsgjennomføring	14
5.3	Samarbeid med aktører i bygget	14
5.4	Ansvarsdeling mellom Lillestrøm Delta og Lillestrøm kommune (Lillestrøm bibliotek)	14
6	Konklusjon.....	15
	Vedlegg 1: befaringer	16
	Vedlegg 2: aktiviteter	17
	Vedlegg 3: visjon	20

2 Bakgrunn

Kunnskapsbiblioteket har sin bakgrunn i mulighetsstudien fra 2012 som gikk ut på å synliggjøre potensiale for kulturutvikling i Kulturkvartalene sentralt i Lillestrøm. I studien ble det foreslått etablering av et multimediehus med både kultur- og næringsformål i Jonas Liesgt. 5/Kirkegt. 14. Kommunestyret vedtok under behandlingen av Kulturkvartalene å arbeide videre med å realisere intensjonene i mulighetsstudien (ref. Kirkegata som byrom og kulturarena, kommunestyrets møte 10/10-2012, sak 129/12). Skedsmo kommune vedtok i 2015 en lokal bibliotekstrategi hvor et av satsingsområdene var å etablere et kunnskapsbibliotek i Lillestrøm by.

I 2016 inngikk Skedsmo kommune en aksjonæravtale med Lillestrøm Delta AS for etablering av aksjeselskap, utvikling, utbygging og drift av Kvartal 1 i Lillestrøm (eiendommene Jonas Liesgt. 5 og Kirkegt. 14). Selskapet, Kvartal 1 as, engasjerte LPO Arkitekter. I den vedtatte aksjonæraftalen pkt. 1, står følgende: *For kommunen er det vesentlig motivasjon for satsingen at man på denne måten kan bidra til å realisere kommunens og fylkeskommunens behov for kulturfasiliteter og eventuelle kontorlokaler, og samtidig bidra til utvikling av eiendommen og dens verdier på markedsvilkår.*

I budsjett 2016 vedtok kommunestyret å få utredet bibliotek i Lillestrøm. Det førte fram til et forprosjekt for et nytt bibliotek, ref. prosjekt 6b26be3e hos Nasjonalbiblioteket. Forprosjektet la grunnlaget for en politisk beslutning om at det skulle etableres et bibliotek i Lillestrøm.

Forprosjektets arbeid ble gjenstand for politisk behandling 14.06.17 med dette vedtaket:

1. *Utredning av bibliotek i Lillestrøm tas til orientering.*
2. *Kulturektoren arbeider videre med biblioteksutredningen som del av «Multimediabygg» Jonas Liesgt. 5/Kirkegt. 14.*
3. *Etablering av bibliotek i «Multimediabygg» vurderes i ÅB 2018/HP 2018-2021.*

Vedtaket førte til igangsetting av hovedprosjektet som startet 01.07.17, noe forsinket i forhold til aktivitetsplanen i søknaden til Nasjonalbiblioteket som viste forventet oppstart 01.04.17.

Vedtaket i kommunestyret 13.12.2017 ble førende for det videre arbeidet: *Skedsmo kommune inngår avtale med Kvartal 1 AS om etablering av bibliotek og lokaler for musikk- og kulturskolen. Skedsmo kommune kan inngå husleieavtale for nytt bibliotek i Lillestrøm fra 2020.* Skedsmo kommunestyre vedtok i årsbudsjett og handlingsplan 2018-2021 driftsmidler til nytt bibliotek i Lillestrøm, med virkning fra 2020.

Dermed gikk prosjektet over i en hovedprosjektfase. Hovedprosjektet startet 01.07.17, noe forsinket i forhold til aktivitetsplanen som viste forventet oppstart 01.04.17. I hovedprosjektet ble det prøvd ut ulike samarbeids- og driftsmodeller.

Prosjektet gikk ut over de tre årene prosjektet skulle vare og ble avsluttet med en brukerundersøkelse i 2021.

3 Forprosjekt

Målet med forprosjektet var å legge grunnlag for politisk beslutning om at det skulle etableres bibliotek i Lillestrøm. Hovedformålet med prosjektet var å finne fram til gode samarbeidsmodeller lokalt, regionalt og nasjonalt. Denne skulle ses i lys av kommunereformen. Det nye bibliotekets rolle skulle være en spydspiss og pådriver i denne prosessen og legge grunnlaget for nye bibliotekmodeller i Norge.

Thorhauge Consulting ble engasjert for å gjennomføre deler av arbeidet i forprosjektet. Det resulterte i rapporten Utredning av totalkonsept og profil for biblioteket i Multimediabygget i Lillestrøm (april 2017).

Rapporten ble utarbeidet på bakgrunn av møter med aktuelle kommunale og fylkeskommunale samarbeidspartnere og interessenter i Kulturkvartalene, fra kunnskapsmiljøene på Kjeller og Høgskolen i Oslo og Akershus (heretter Oslomet-Storbyuniversitetet) for å få kartlagt behov og ønsker for et nytt bibliotek. Det ble også gjennomført workshops med bibliotekets tilsatte, samt flere avdelinger i kultursektoren for å forankre prosjektet og for å få oversikt over hvilke tanker og ideer som var mulig å realisere.

Det ble utarbeidet en visjon i forprosjektet som understreket betydningen av å etablere et bibliotek for å gjøre Lillestrøm til et spesielt attraktivt sted å bo ut over beliggenhet og byens allmenne kvaliteter. Det ble framhevet at biblioteket skulle bli møtestedet for innbyggerne; et frirom, inspirasjonsrom, møtested og et sted med skapende aktiviteter.

Visjonen skisserte tre hovedspor:

1. Det åpne kulturspor: Det åpne kultursporet som vil være det alltid åpne kultur- og kunnskapstilbud som er fritt tilgjengelig for innbyggere i alle aldre hver dag. Det vil være faste arrangementer og aktiviteter i samarbeid med et bredt spekter av partnere i kulturmiljøene. Biblioteket vil binde kulturinstitusjonene i Kulturkvartalene sammen.
2. Kunnskapsspor: Bibliotekets kunnskapsspor vil skape nye tilbud om læring. Det eksisterende samarbeidet med kunnskapsmiljøer skal videreutvikles. Det kan skapes innovative partnerskap med kunnskapsbyen, næringslivet og med en ny campus i Lillestrøm som vil ligge nært opp til Kulturkvartalene. Det eksisterende samarbeidet med utdanningsinstitusjoner på alle nivåer kan utvikles.
3. Biblioteket som møteplass og arena for offentlig debatt: Biblioteket vil være en møteplass og arena for debatt med rammer for mange forskjellige møter og arrangementer, etter krav i Lov om folkebibliotek (2014). Biblioteket vil være multifunksjonelt, fleksibelt og inkluderende, og åpne for innovative partnerskap og dialoger.

Det ble i forprosjektet foreslått hvordan visjonene kunne realiseres og hvordan biblioteket kunne jobbe for å inngå ulike typer samarbeid med de andre leietakerne, med samarbeidspartnere i Kulturkvartalene og samarbeidspartnere i kunnskapsmiljøene på Kjeller.

I løpet av prosjektperioden ble det inngått et samarbeid med LPO arkitekter og interiørarkitekt fra BCI for å skissere et romprogram ut fra aktiviteter som var tenkt inn i biblioteket. Det ble også gitt forslag til organisering av biblioteket og et budsjettoverslag over drifts- og investeringskostnader.

4 Hovedprosjekt

Målet med hovedprosjektet var å utarbeide et beslutningsgrunnlag for å etablere et kunnskapsbibliotek i Lillestrøm, basert på hovedsporet om at biblioteket skulle bygge opp om visjonen om Lillestrøm som en aktiv kunnskapsby. Prosjektet arbeidet ytterligere med å beskrive konseptet, herunder vurdere hvordan et totalt bibliotekkonsept og en god driftsmodell kunne utvikles og utformes i samarbeid med aktuelle partnere.

Aktiviteter i hovedprosjektet:

1. Definere delprosjekter
2. Organisering av prosjektet
3. Samarbeid og partnerskap
4. Kompetanse- og organisasjonsutvikling
5. Brukermedvirkning
6. Utvikling av Kvartal 1 – bygg
7. Utvikling av Kvartal 1 – pilotprosjekt for innholds- og tjenesteutvikling

4.1 Delprosjekter og organisering

To delprosjekt ble etablert, fordi det ble jobbet parallelt med byggeprosjektet og innholdet. Disse to prosjektene ble sett i sammenheng, fordi det handlet både om arealutnytting og innholdsutvikling ved å samarbeide med ulike partnere i Kulturkvartalene. Som følge av at Skedsmo bibliotek fikk prosjektmidler fra Nasjonalbiblioteket til å gjennomføre ulike typer aktiviteter og arrangementer i Bokåret 2019 ble det etablert et pilotprosjekt for å prøve ut ulike typer innholdskonsepter som senere kunne videreutvikles i Kvartal 1. Pilotprosjektet ble dermed sett på som del av arbeidet med nytt kunnskapsbibliotek i Lillestrøm.

Biblioteket ble organisert inn i byggeprosjektet, hvor byggeledelsen lå hos Kvartal 1 AS ved prosjektleder Rolf Th. Holm, og et innholdsprosjekt hvor kulturinnholdet i Kvartal 1 ble forankret i kultursektoren i Skedsmo kommune ved kommunaldirektør Anne-Berit Haavind. Insam AS ved Sølvi Tellefsen ble engasjert som prosjektleder for kulturinnhold.

Det ble opprettet en prosjektgruppe med biblioteksjef Anett K. Kolstad, rektor for Musikk- og kulturskolen Jørn Takla, leder for Lillestrøm kulturbygg (øvingshotell) Nils Gunnerud, leder for Lillestrøm kultursenter Lars-Otto Ullereng, avdelingssjef for fritids- og ungdomsavdelingen Sidsel Bjerke Hommersand, avdelingssjef for allmennkultur Jan Teksum, leder for Skedsmo musikkråd Børre Velsrud, arkitekter fra LPO og prosjektleder for byggeprosjektet Rolf Th. Holm.

Andre sentrale aktører var Akershus teater ved Bo Anders Sundstedt og Museene i Akershus (MiA).

Det ble avholdt faste møter og workshops i prosjektgruppen, med ulike sentrale aktører, samarbeidspartnere og mulige leietakere i hele prosjektperioden. Møtene omfattet blant annet arbeidet med rom- og funksjonsbeskrivelse, herunder sambruk av arealer. Det ble arbeidet parallelt med teknisk kravspesifikasjon. Den tekniske kravspesifikasjonen og tegningsutkast var gjenstand for nøye gjennomgang i hele prosjektperioden av IT-konsulent Sigmund Balkøy sammen med prosjektleder og biblioteksjef ved biblioteket. Byparken var oppe til diskusjon, fordi den kunne få stor betydning for biblioteket i Kvartal 1 og for eventuell sambruk med det nye Akershus kunstsenter. Det ble holdt møter med Ruter om mulig samarbeid om trafikknutepunktet utenfor biblioteket. Andre saker som ble diskutert var areal- og sambruk med aktuelle leietakere om hvordan organisasjoner, eiendommer og bygg skulle samspille i området. Det omfattet Kvartal 1 i samspill med Lillestrøm kultursenter, Scene 5, Kirkegata 10 (ungdomshus) og nytt Akershus kunstsenter.

Det ble gjennomført befaringer for å få inspirasjon, idéer og informasjon om driftskonsept, innhold og tjenester, og ulike sambruksløsninger. Aktører fra Kulturkvartalene deltok på besøk til Sentralen i Oslo. Ledergruppen i kultursektoren i Skedsmo kommune besøkte DOKK1 i Danmark, Kulturfabrikken Sortland, Stormen kulturhus og kulturlandskap Nordland, mens en bredt sammensatt gruppe fra Kulturkvartalene besøkte Papirbredden i Drammen og Krona i Kongsberg. Noen i prosjektgruppen gjennomførte studiebesøk til Hamar kulturhus, Gilleleje bibliotek i Danmark og Idea Store i London.

Felles befaringer, møter, seminarer og workshops har vært viktige elementer for å bli bedre kjent med hverandres organisasjon, tjenester, ønsker og behov, samt idéutveksling. Jamfør vedlegg 1 og 2. Befaringene dannet grunnlaget for å jobbe videre med felles visjon og finne mulige sambruksmuligheter om lokaler, innhold og tjenester. Det har vært arrangert workshops, seminarer og møter for å diskutere disse områdene.

For pilotprosjektet som skulle ha fokus på å utvikle ulike innholdskonsepter ble det opprettet en styringsgruppe med kommunaldirektør Anne-Berit Haavind, avdelingssjef for allmennkultur Jan Teksum og biblioteksjef Anett Kolstad. Prosjektleder var Sølvi Tellefsen fra Insam. Bibliotekar Rutt Kine Brujordet ledet og gjennomførte prosjekter i Skedsmo bibliotek i samarbeid med et prosjektteam. Prosjektteamet bestod av en faggruppe for barn og unge, faggruppe for kultur og inspirasjon og faggruppe for IT og system. Det ble en organisering på tvers av ansvarsområder i biblioteket og som kunne utfylle hverandre i gjennomføringen av pilotprosjektet. Teamet hadde ansvar med å inngå samarbeidsavtaler med ulike parter.

4.2 Kompetanse- og organisasjonsutvikling

Forprosjektet peker på noen områder som det trengs kompetansebygging:

1. Digitale kompetanser; digital formidling, digital veiledning, formidling av e-medier, håndtering av sosiale medier og undervisning i bruk av nett.
2. Kommunikasjon på nett og sosiale medier.
3. Pedagogiske kompetanser for å håndtere økende aktivitet i forhold til livslang læring.
4. Organisatorisk kompetanse.
5. Utviklingsledelse for systematisk planlegging av utvikling og innovasjon.

Skedsmo bibliotek hadde som mål å drive kompetanseutvikling i personalet i tråd med behov i pilotprosjektet. Hovedfokus var kompetanseheving innen prosjektledelse og prosjektarbeid, digital kompetanse og kompetanse innen nye formidlingsformer.

Alle prosjektdeltakerne har gjennomført et kurs i prosjektarbeid og -ledelse. Samtidig prøvde flere i organisasjonen ut nye digitale læringsplattformer og fikk erfaringslæring i bruk av disse. To bibliotekarer har gjennomført kurs i Shared Reading for å prøve ut en ny formidlingsform slik at møteplassporet kan få en ny dimensjon.

Samarbeidet i byggeprosjektet og pilotprosjektets utprøving av innholdskonsepter til å utvikle organisasjonen på tvers med å se på hvordan samarbeidet med andre partnere kunne gjøres. Dette har bidratt til organisasjonslæring.

Det skulle gjennomføres en mer omfattende kompetansekartlegging for videreutvikling. Fokuset på områdene som forprosjektet pekte på ble ivaretatt i prosjektet, men det ble mer en erfaringsbasert læring gjennom å jobbe praktisk med områdene enn en kartlegging, for eksempel i pilotprosjektet. Før kommunesammenslåingen i 2020 ble det likevel foretatt en kartlegging av kompetanse blant ansatte som det er bygget videre på.

4.3 Brukermedvirkning

Når det gjaldt brukermedvirkning ble det lagt til grunn at det var to hovedgrupper av brukere. Det var brukere og innbyggere som ga innspill og deltok aktivt i utvikling av nytt bibliotek i Lillestrøm og tjenestetilbudet, herunder bidro til utvikling av pilotprosjektet.

Den andre brukergruppen var framtidige leietakere i Kvartal 1. Disse deltok i brukerforum for Kvartal 1 der også Kunnskapsbiblioteket Lillestrøm deltok. Dette var i stor grad nære samarbeidspartnere som kunne bidra til felles tjenesteutvikling til beste for alle innbyggere. Innbyggermedvirkning foregikk på flere områder. Det ble for eksempel gjennomført samtaler og intervjuer av innbyggere på Levende Torg i Lillestrøm sommeren 2018. Barn ble invitert til å tegne sitt drømmebibliotek og det ble kåret en vinner.

Det ble etablert en sosial plattform for Kunnskapsbiblioteket i Lillestrøm, via Facebook og en egen nettside for pilotprosjektet, <https://xd.adobe.com/view/7e7d61f8-9b53-4a11-578e-b86b1c8cb729-084c/screen/93866684-9c9b-4541-a1a3-66d2d5df655c/iPad-1/?fullscreen&hints=off>. Nettsiden ble ikke videreført da prosjektet fikk plass på bibliotekets nettside.

I 2021 ble det overført kr 200 000,- fra hovedprosjektet til forprosjektet «Bibliotek- og publikumsutvikling». Midlene ble brukt til å utvikle og gjennomføre en brukerundersøkelse som skulle også gi kunnskap om brukere og ikke-brukere. Det ble utarbeidet en markedsføringsstrategi som skulle hjelpe Lillestrømbibliotekene med å nå nye brukere. Resultatene ble presentert på åpne konferanser ved flere anledninger, blant annet i åpningsuka for det nye biblioteket, på Lillestrøm kulturkonferanse 30.08.2022. Se også rapporten Forprosjekt Bibliotek og publikumsutvikling (2023).

4.4 Samarbeid og partnerskap

Samarbeidspartnere og arrangementer ble valgt ut med tanke på videreføring i Kvartal 1. Pilotprosjektet ville prøve ut samarbeidskonstellasjonene og arrangementene for å finne ut om det lot seg gjøre å utvikle en fremtidsrettet modell for å jobbe innenfor de tre visjonssporene.

Det ble lagt til grunn følgende hovedgrupper for partnerskap:

- Utdanningsinstitusjoner
- Kunnskaps og forskningsinstitusjoner
- Næringsliv
- Kulturaktører og foreninger
- Frivillige organisasjoner/lag og foreninger
- Bibliotekene i regionen
- Kommunale tjenester

Følgende ble sett på som hovedsamarbeidspartnere:

1. Barnehager og ungdomsskoler
2. Romerikes blad
3. Skedsmo realfagsenter
4. Helse- og sosialsektoren i Skedsmo kommune
5. Skedsmo historielag
6. Museene i Akershus (MiA)
8. Scene 5
9. Kirkens bymisjon
9. Musikk- og kulturskolen
10. Skedsmo dialog (lag og foreninger)
11. Realfagsenteret
13. Cicero
14. OsloMet
14. Akershus fylkesbibliotek
15. Andre bibliotek i regionen – Nedre Romerike

4.5 Utvikling av Kvartal 1 - bygg

Arbeidet med utvikling av arealer, innhold, sambruk, samarbeid, avklaringer i forhold til ulike aktører/mulige leietakere og forhold til omgivelsene for Kvartal 1 hadde hovedfokus. Dette for å få avklart detaljene når det gjaldt samarbeid og sambruk, leieavtaler, driftsmodell for bygget og samarbeid med omgivelsene.

Det ble planlagt bibliotek, kulturskole, øvingslokaler for band, kafé, kontorlokaler til næringsliv, samt lokaler for gründere innen kulturell og kreativ næring.

Det ble først tegnet inn to bygg på tomta, et høyhus med bibliotek i de to nederste etasjene (Ekko), og et separat bygg for musikk- og kulturskole og øvingsfasiliteter (Intro). Prosjektet ble førstegangsbehandlet i hovedutvalg for tekniske tjenester i Skedsmo kommune 20.06.2018, med påfølgende behandling hos Riksantikvaren og Akershus fylkeskommune. Dette medførte noe forsinkelse i byggeprosessen med andregangsbehandling i Skedsmo kommune i april 2019. Dette på bakgrunn av foreliggende skisser pr. 23. januar 2019.

Prosessen videre førte til tegninger av et bibliotek i tre etasjer med myldreområde i 1. etasje, familieområde og rom for ungdom i 2. etasje og områder for studier i 3. etasje. Det ble spesielt lagt vekt på god kvalitet på akustikk, materialvalg, samt lyd og bilde i tilknytning til sceneområder i 1. etasje og et lydtett rom i det som har fått navnet Boksen i 2. etasje. Boksen var opprinnelig tenkt som kino, men som utviklet seg til å bli et mer multifunksjonelt flerbruksrom som kan brukes til forskjellige aktiviteter, også filmvisning. Biblioteket fikk tre innganger på gateplan; fra byparken/kollektivknutepunktet, fra kafèområde/sentrum og fra rådhuset slik at innbyggerne skulle kunne ha enkel tilgang til biblioteket uansett fra hvilken kant de ankom biblioteket fra byen.

Det ble lagt stor vekt på bærekraftsperspektivet både fra byggherre, Lillestrøm Delta og fra bibliotekets side. Lillestrøm Delta var opptatt av alle dimensjonene ved bærekraft i byggeprosjektet; miljø, sosiale forhold og økonomi. Byggherren fikk det første grønne byggelånet til DNB. Løsninger og materialvalg ble vurdert ut fra energi- og klimautslipp i byggeperioden, og også når bygget skulle stå ferdig. Det ble planlagt grønt tak som skulle håndtere overvann, solceller på tak som driver ventilasjonsanlegget, fjernvarme og fjernkjøling. Det skulle bli 120 forskjellige biologiske vekster i og omkring bygget. Det ble lagt til rette for at smartteknologi skulle styre temperatur, lys og energibruk.

Det ble planlagt en bibliotekhage med ulike nyttevekster som jordbær, bærbusker og epletre. Det ble tenkt et samarbeid med det lokale hagelaget, barnehager og skoler for å drifte denne.

Det ble parallelt planlagt et parkområde mellom kulturinstitusjonene i Kvartal 1, og tanken var at det grønne skulle materialisere seg inne i biblioteket også. Det ble planlagt inn en stor, grønn vegg som senere ble kalt klimaveggen i biblioteket.

Parallelt ble det arbeidet med hvordan leietakerne skulle samarbeide for å utvikle gode sambruksarenaer og felles tjenesteutvikling til beste for hele befolkningen. Det ble startet en prosess med formål å utvikle en optimal driftsmodell for Kvartal 1, som ville gi innbyggerne tilgang til bygget store deler av døgnet. Det ble arbeidet med å tilrettelegge for meråpent bibliotek.

4.6 Utvikling av Kvartal 1 – pilotprosjekt for innholds- og tjenesteutvikling

Arbeidet med innholdsutvikling av biblioteket bygget videre på forprosjektet og de tre sporene som bygger opp under visjonen om Lillestrøm som aktiv kunnskapsby.

I hovedprosjektet ble det jobbet med å konkretisere de skisserte visjonene i forprosjektet som også skulle bygge opp under den overordnede visjonen som det ble jobbet med i hovedprosjektet.

Overordnet visjon for biblioteket:

1. *Biblioteket skal være en åpen møteplass for **Entreprenørskap, Kultur, Kunnskap og Oppdagelse.***
2. *Byens og regionens storstue for kultur, kunnskap, inspirasjon og gode opplevelser.*

Jfr. også vedlegg 3.

Det ble som tidligere nevnt, etablert et pilotprosjekt for innholdsutvikling som skulle dekke alle tre hovedsporene; det åpne kultursporet, kunnskapssporet og det tredje sporet, møteplass og arena.

I pilotprosjektet ble det prøvd ut ulike typer samarbeid og formidlingsformer. Biblioteklokalene sto ikke ferdige så pilotprosjektet måtte gjennomføres i regi av Skedsmo bibliotek med tanke på at de kunne overføres til nytt bibliotek i Lillestrøm.

Det ble vurdert hvilke partnerskap som kunne inngås, jmfør punkt 4.4:

- ✓ Barnehager, skoler og høyere utdanningsinstitusjoner om aktiviteter både på biblioteket og på institusjonene.
- ✓ Næringsliv om informasjonstjenester.
- ✓ Kulturaktører, lag og foreninger som kan bruke bibliotekets arenaer og møtelokaler.
- ✓ Frivillige som kan levere informasjonstjenester og som kan drive ulike typer aktiviteter.
- ✓ Bibliotek på Nedre Romerike bør videreutvikles. Det er forslag om utviklingsarbeid, felles katalog i Bibliofil, felles arrangementer og læringsprogram.
- ✓ Kommunale tjenester om temamøter, seminar m. m.

Tema for pilotprosjektet var OPPVEKST med flere delprosjekter innenfor.

Pilotprosjektets hovedmål var:

- Å utvikle biblioteket som kunnskapsformidler, en moderne arena for litteraturformidling og en arena for møteplass og offentlig debatt.
- Å legge til rette for innovative og nyskapende tilbud til borgerne i nytt kunnskapsbibliotek i Lillestrøm.

Følgende er gjennomgående i pilotprosjektet:

- Samarbeid og partnerskap
- Deltakelse og medvirkning
- Formidlingsmetoder
- Digital formidling
- Arenautvikling

Dette er i tråd med utviklingen av 4-romsmodellen

(*Rapport Folkebibliotekerne i vidensamfunnet, ny model for folkebiblioteket i viden- og oplevelsessamfundet, Dorthe Skot-Hansen, Caspar Hvenegaard Rasmussen og Henrik Jochumsen, 2010*) og synergieffekten av å se pilotprosjektet opp mot kultursporet, kunnskapssporet og møtested og debattarena.

Ved å etablere solide og langsiktige partnerskap med ulike samarbeidspartnere ville biblioteket i samarbeid med offentlige og private partnere utforske nye metoder for litteraturformidling både fysisk og digitalt. Biblioteket skulle utvikle tjenester både på nett og i det fysiske rommet, slik at tjenestene kunne oppleves uavhengig av plattformer og fysiske rom.

I 2018 startet Skedsmo bibliotek med å inngå samarbeid med ulike partnere. I tråd med forprosjektet ble det arbeidet med å utvikle samarbeid med utdanningsløp med tanke på livslang læring, herunder både lokale, regionale og nasjonale samarbeidspartnere på flere områder. I tillegg ble det prøvd ut nye former for formidling, spesielt digital formidling. Ambisjonen var å gi formidlingen i det digitale rommet et løft, få nye samarbeidspartnere og la det fysiske og digitale rommet speile hverandre. Erfaringene kunne gi et grunnlag for videre samarbeid for utvikling av visjonen og med partnerne i Kvartal 1.

Det ble bestemt at det skulle være hovedfokus på to begivenheter som skjer hvert år:

- ✓ Verdens bokdag 23. april.
- ✓ Forskningsdagene i september.

Det var to konkrete hendelser som gjorde at en gjennom hele året kunne bygge opp om disse begivenhetene. Biblioteket og partnerne ville sammen kunne utvikle tjenester og aktiviteter som vil oppfylle hovedprosjektets visjoner og målsetting. Dette kunne gi et godt grunnlag for å utvikle samarbeidsmodeller i et nytt kunnskapsbibliotek i Lillestrøm.

På bakgrunn av samarbeid som ble inngått i 2018, ble det gjennomført tiltak som Skedsmo bibliotek ikke har prøvd før for å teste ut ulike samarbeidsmodeller.

Eksempler på tiltak:

Skedsmo realfagsenter: Forskningsdagene i september ble gjennomført med tanke på nye målgrupper, kunnskapsformidling på en annerledes måte og stor overføringsverdi. Nye målgrupper ble lagt merke til.

Barnehagene i Skedsmo: Formålet med å inngå samarbeid med barnehagene, var å skape en ny måte å arbeide med brukerinvolvering for å markedsføre Kunnskapsbiblioteket Lillestrøm. Barnehagene kom med ideer til omgivelsene rundt et nytt bibliotek i form av pepperkakefigurer, hus og annet. Som et ledd i markedsføringen ble dette filmet i 3D for å få større oppmerksomhet rundt nytt bibliotek og prøve ut ny plattform. Dette ble lagt ut på biblioteks hjemmesider og markedsført i alle kanaler. Det skapte stor oppmerksomhet.

For å bygge opp under videre arbeid med Verdens bokdag 23. april ble det lagt vekt på å gjennomføre noen store arrangementer i 2018. Dette føyde seg samtidig godt inn i arbeidet med Bokåret 2019. Det var viktig å knytte seg til ulike samarbeidspartnere gjennom året med tanke på biblioteket i Lillestrøm.

Det ble for eksempel etablert en podcast (som da var et nytt digitalt format både for biblioteket og Romerikes blad) med kjente intervjuobjekter i samarbeid med Romerikes blad. Det ble gjennomført skrivekurs i samarbeid med Akershus teater.

Visjonen om biblioteket som kunnskapsformidler ble prøvd ut ved at publikum fikk prøve ut eksperimenter i samarbeid med Realfagsenteret, de fikk oppleve kjemishow og workshop i regi av Alexander Sandtorv, klimaforsker fra Cicero hadde foredrag om hvordan få folk til å velge klimavennlig. Det ble gjennomført arrangementer i samarbeid med Skedsmo musikk- og kulturskole, Pensjonistuniversitetet i Skedsmo, Skedsmo dialog og flerkulturelle foreninger. Det ble innledet samarbeid med Scene 5 med framføring av 25 klassikere for fremtiden ved Edvart Hoem. Satsingen og utprøvingen av ulike formidlingsformer og variasjon i type aktiviteter og arrangementer førte til en økning på 25 % i deltakelse på arrangementer og aktiviteter. Se også sluttrapport fra Bokåret 2019.

Illustrasjonen nedenfor er hentet fra sluttrapporten fra Bokåret 2019. Den gir en oppsummering av hvordan tiltak ble utprøvd rundt temaet oppvekst og henger sammen med hverandre. Den viser hvordan biblioteket kan samarbeide med ulike partnere om innhold. Den spiller de tre sporene i visjonen; kunnskap, kultur og møteplass/debattarena. Den kan ses på som en illustrasjon på en driftsmodell om kan videreutvikles når nytt bibliotek er realisert, fig. 1 nedenfor.

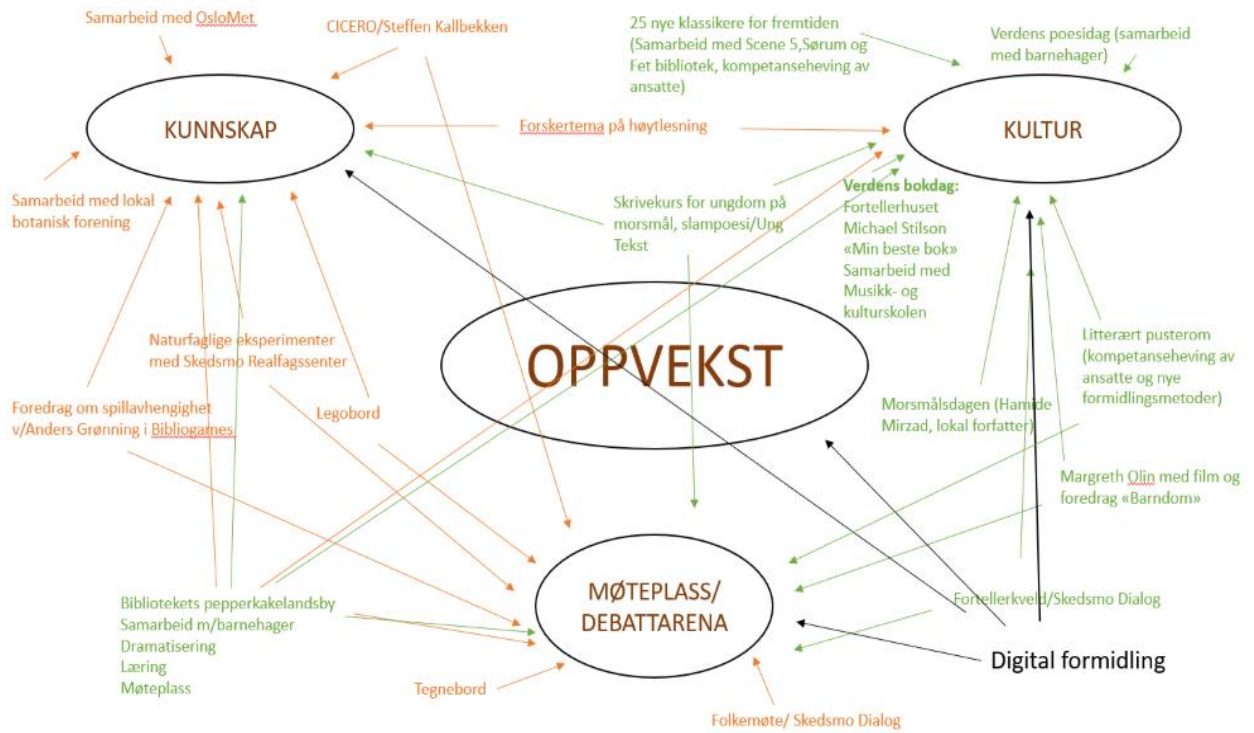

Fig. 1.

5 Driftsmodell

Driftsmodellen illustreres i fig. 1, punkt 4.6, men beskrives noe ytterligere nedenfor.

5.1 Sambruk av lokaler

Biblioteket stilte seg åpne for å stille scenene i biblioteket til disposisjon for andre, betinget at det skulle være åpne arrangementer.

Det ble enighet om at øvesalen kunne brukes til større arrangementer, men også at det skulle være enkelt å leie den største salen i Kvartal 1, Kultursenterets Stjernesal med plass til inntil 600.

5.2 Arrangementsgjennomføring

Det ble lagt til grunn at arrangementene kunne fylle de tre visjonssporene etter modell fra pilotprosjektet, se fig. 1, og videreutvikle ideen.

Det ble lagt fram ideer om hvordan en kunne utfylle hverandre heller enn å konkurrere om publikum. Eksempler som ble lagt fram var at en kunne samarbeide om utøvere og ha for eksempel kunstnersamtalen i biblioteket og utstillingen på samtidsmuseet som senere fikk navnet Nitja.

5.3 Samarbeid med aktører i bygget

Det ble lagt opp til at Lillestrøm bibliotek skulle være vertskap for kulturhub'en som skulle etableres i samme etasje som bibliotekets administrasjon. Dette i samarbeid med Lillestrøm Delta as.

Det var også tanker om å få et nært samarbeid med de som skulle etablere seg i kontorlokalene i bygget for øvrig, blant annet Romerikes blad.

5.4 Ansvarsdeling mellom Lillestrøm Delta og Lillestrøm kommune (Lillestrøm bibliotek)

I hovedprosjektet ble ansvarsfordelingen klarlagt. Lillestrøm Delta as, Lillestrøm kommune v/kultur og biblioteket og Kunnskapsbyen Lillestrøm etablerte et samarbeid med å utvikle næringshub for kulturell og kreativ næring i biblioteket. Lillestrøm Delta har utleie- og driftsansvaret for Lillestrøm kulturhub, biblioteket har det daglige samarbeidet og kontakten med medlemmene i hubben. Kunnskapsbyen Lillestrøm skal bidra med faglighet innen næringsutvikling.

6 Konklusjon

Hovedprosjektet førte til gjennomarbeidede tegninger som ivaretok alle kvaliteter som biblioteket hadde spilt inn. Sambruksarenaer slik som scener og fellesarealer ble diskutert. På innholdssiden ble det prøvd ut et større mangfold av aktiviteter som traff flere av innbyggerne, både fysisk og digitalt. Det bidro til større synliggjøring av biblioteket og en økning på 25 % på arrangementer. Tilstedeværelse på aktiviteter og torg i byen bidro til markedsføring av at det skulle komme et nytt bibliotek i Lillestrøm by. Det samme gjorde brukerundersøkelsen som ble gjennomført rett i forkant av åpningen av nytt bibliotek i Lillestrøm. En god driftsmodell kom også på plass.

Fra 01.01.2020 ble Skedsmo kommune, Sørum kommune og Fet kommune slått sammen til Lillestrøm kommune. Kvartal 1 ble åpnet i 2021 med ny bypark og samtidsmuseet Nitja, mens biblioteket ble åpnet 29. august 2022.

Midlene fra Nasjonalbiblioteket ble i hovedsak benyttet til å kjøpe tjenester til prosjektledelse. Det bidro til god kommunikasjon med byggeprosjektet og mulighet til å delta med tett prosjektoppfølgning i alle ledd fra oppstart til bygget ble åpnet 29. august 2022. Midlene ble også brukt til å lede prosjektet med innholds- og tjenesteutvikling.

Lillestrømbibliotekene takker Nasjonalbiblioteket for midlene som har gjort at prosjektet har kunnet bli gjennomført på en god måte.

Lillestrøm, 29.08.2024

Anett Kolstad

Seksjonsleder, Lillestrømbibliotekene
Kommunalområde Kultur
Jonas Lies gate 5, 2000 Lillestrøm
Telefon:+47 474 80595 (jobb) / 928 25494 (privat)

www.lillestrombibliotekene.no

www.lillestrom.kommune.no

<https://www.facebook.com/lillestrom.kommune.no/>

Norges kulturkommune 2023-2025

Vedlegg 1: befaringer

Befaringer i 2017 blir trukket fram, fordi det var disse som ble lagt til grunn i det videre arbeidet med nytt bibliotek.

Dato	Beskrivelse
04.08	Befaring til Sentralen, Oslo. Brukerne hadde vært sterkt involvert i arbeidet med å utvikle Sentralen. Entreprenørskap og medvirkning. Deltakere: Brukergruppe med aktuelle samarbeidspartnere.
30.8-1.9	Studietur til Nordland: Kulturfabrikken Sortland, Stormen kulturhus og Kulturlandskap Nordland. Ulike typer kulturhus og inspirasjon fra Kulturlandskap Nordland. God kaféløsning i tilknytning til Stormen bibliotek. Deltakere: Ledergruppen i kultursektoren.
29.9 og 17.10-18.10	Befaring til Papirbredden i Drammen og Krona i Kongsberg. Bredt sammensatt gruppe. Gode formidlingsløsninger i Kongsberg bibliotek og godt samarbeid mellom ulike aktører i huset, blant annet utekontakten, språksenter og makerspace. Deltakere: Brukergruppe med aktuelle samarbeidspartnere den 29.9 og hele personalgruppen i biblioteket 17.-18. oktober.

Vedlegg 2: aktiviteter

Framdriftsplaner med oversikt over aktiviteter blir trukket fram nedenfor.

Det ble arbeidet videre med hovedplan for Kvartal 1 og biblioteket og hvordan Kvartal 1 og biblioteket kunne bli et fyrtårn i utviklingen av Lillestrøm og regionen. Det ble arbeidet i tråd med visjonen for Kvartal 1 og nytt kunnskapsbibliotek i Lillestrøm.

Gjennomførte aktiviteter:

År	Dato	Beskrivelse
2017		
Forprosjektet ble avsluttet med politisk vedtak om at Lillestrøm bibliotek skulle bygges. Hovedprosjektet ble etablert.	01.01-01.07 Forprosjekt. 01.07 Hovedprosjekt startet.	Prosjektgruppe etableres.
Workshop med andre bibliotek.	06.09	Workshop med bibliotekets personale, Akershus fylkesbibliotek og biblioteksjefene i Fet og Sørum der det ble tatt utgangspunkt i forprosjektets arbeid om visjon, profil og romprogram for å finne ut om vi skulle gå videre med dette. Jfr. vedlegg 3.
Møte med Akershus teater	12.09	Møte med Akershus teater om budsjettmessige konsekvenser for mulig leie/sambruk.
Idémyldring.	10.10	Møte om idémyldring om navnevalg på Kvartal 1 i regi av utbygger. Mange forslag kom fram, men det er foreløpig ikke bestemt navn på bygget eller byggene. Jfr. vedlegg 3.
Møte med arkitekt.	11.10	Møte med LPO arkitekter om gjennomgang av tegninger av biblioteket.
Møte om rom- og funksjonsbeskrivelse.	22.10	Gjennomgang av beskrivelse.
Bruker møte for Kvartal 1.	25.10	Bruker møte for Kvartal 1. Seminar med aktuelle samarbeidsaktører om idé og visjon for Kvartal 1.
I tillegg er det avholdt diverse møter mellom prosjekteier og ulike kulturinstanser; Lillestrøm kultursenter, Akershus musikkråd, Akershus teater, Museene i Akershus.		

2018		
Definert delprosjekter	01.03-15.03	
Avklare videre organisering av prosjektet	01.03-15.03	
Inngå partnerskap	01.04-31.05	
Kompetansekartlegging	01.04-15.06	
Brukermedvirkning	20.08-20.09	
Kompetanseutvikling	01.09-31.12	Oppstart gjennomføring kompetanseutvikling, kursdeltakelse, workshops.
Innholds- og tjenesteutvikling	01.09-31.12	Gjennomføre aktiviteter.
2019	Tidsfase	Ansvarlig
Kvartal 1: bygg, arealer, politisk behandling, leieforhold med mer	01.01-01.08	Byggherre.
Kvartal 1: brukermøter, samarbeid.	01.01-31.12	Alle leietakere/byggherre.
Kvartal 1: Utvikle gode sambruksløsninger til beste for befolkningen.	01.01-31.12	Alle leietaker/byggherre.
Kvartal 1: markedsførings- og kommunikasjonsplan, samarbeid med eksterne, eksterne seminarer	01.03-31.12	Alle leietakere.
Kvartal 1: Utvikling av driftsmodell for bygget	01.04-31.12	Alle leietakere.
Uttesting av samarbeidskonstellasjoner i pilotprosjektet for ny tjenesteutvikling.	01.01-31.12	Biblioteket i samarbeid med leietakere og eksterne samarbeidspartnere og brukere av biblioteket. Samarbeidskonstellasjoner- og former ble prøvd ut med midler fra Bokåret 2019.
Kompetanseutvikling spesielt med fokus på prosjektarbeid.	01.01-31.12	Alle i biblioteket.
Studieturer og befaringer	01.03-31.12	Alle leietakere.
Arbeidsseminarer/workshop-partnerskapsutvikling.	01.05-31.12	Biblioteket, i samarbeid med partnere.
Synliggjøring/markedsføring, fysisk/digital/sosiale medier.	01.01-31.12	Biblioteket.
Gjennomføring av pilotprosjekt - innholds- og tjenesteutvikling	01.01-31.12	Utprøving av ulike typer innholdskonsepter.

2020:		
Utvikling av bygget og funksjonsbeskrivelse.	01.01-31.12	Byggherre og biblioteket.
Søknad om midler til flerbruksrommet (senere kalt Boksen) for å få utstyrt denne teknisk.	Høsten 2020	Biblioteket.
2021:		
Utvikling av bygget og funksjonstekning. Gjennomgang av tegninger.	01.01-31.12	Bibliotekets prosjektgruppe.

Vedlegg 3: visjon

KVARTAL 1 – LILLESTRØM

Oppsummering fra arbeidet med visjon for Kvartal 1 – 25. oktober 2017.

Bakgrunn

Kvartal 1 vil være et kombinert kultur- og kontorbygg som bygges og driftes av Kvartal 1 as I kommunestyrets vedtak 13/12-2017 ble det vedtatt å bygge et nytt bibliotek i Kvartal 1 og flytte musikk- og kulturskole fra nåværende lokaler inn i Kvartal 1.

Kvartal 1 ligger i Kulturkvartalene tett opp til lillestrøm kultursenter, ungdomshus i Kirkegata 10 og et framtidig kunstsenter (Akershus). Kvartal 1 vil ligge i en framtidig bypark, sentralt inn mot knutepunkt (bane/buss) og sentrum.

Hensikt

En visjonsprosess for Kvartal 1 skal bygge bidra for å gjøre Lillestrøm til et spesielt attraktivt sted å bo, ut over beliggenhet og byens allmenne kvaliteter.

Visjonen skal omfatte hele Kvartal 1 og gi en ramme for som kjennetegnes ved Kvartal 1 for innholdssiden. Det vil også vurderes om den enkelte organisasjon bør/skal/ønsker å utvikle egen visjon.

Prosess

Proessen med å komme fram til en visjon for kvartal 1 ble gjennomført i form av en workshop 25.10.2017, med deltakelse fra byggeier og aktuelle leietakere i kvartal 1, aktører som vil ha nær tilknytning til Kvartal 1, som barn og unge (ungdomsavdelingen – Skedsmo kommune), Lillestrøm kultursenter, allmenn kultur i Skedsmo, Akershus teater Museene i Akershus var også invitert inn. I tillegg var arkitektene med i prosessen.

Proessen med å avstemme og beslutte visjonen for Kvartal 1 vil trolig være avklart i løpet av våren 2018 (jfr. kommunens engasjement i Kvartal 1).

I arbeidsprosessen kom det opp ulike forslag til visjoner. Disse er kategorisert under følgende:

- ✓ Eget navn på bygget og visjon
- ✓ Møteplass og arena spesifikke
- ✓ Samspill og samarbeid
- ✓ Hvilke kjennetegn skal ligge til grunn for visjonen – Kvartal 1

Forslagene ble ikke vektet opp mot hverandre, og visjonene er mye tuftet på kultur, kunnskap, framtid, samarbeid/samspill, inviterende og inkluderende.

I tillegg kom det fram innspill på hva Kvartal 1 skulle kjennetegnes ved.

Visjoner

Eget navn på bygget og visjon:

- ✓ Ekko – skal være en åpen møteplass for Entreprenørskap, Kultur, Kunnskap og Oppdagelse
- ✓ Ekko- best på kultur og opplevelse
- ✓ Ekko – skal begeistre, inspirere og gi næring til felleskapet
- ✓ Ekko skal være større enn summen av delene
- ✓ "Bikuben"
- ✓ Øvingshotell

Arena/Møteplass:

- ✓ Byens og regionens storstue for kunnskap, inspirasjon og gode opplevelser
- ✓ Møteplass for kultur, utvikling og medvirkning for alle
- ✓ En arena for kultur og kunnskap
- ✓ En møteplass for kultur og felleskap
- ✓ Sentrum for kunst og kultur på Romerike
- ✓ Kultur i Kirkegata – Sammen skaper vi framtida
- ✓ En kulturell smeltedigel
- ✓ Et sted for refleksjon og inspirasjon
- ✓ Et sted for næring, vekst og felleskap
- ✓ Innovativ møteplass for kunnskapsdeling
- ✓ Møteplass for kunnskap og medvirkning

Fellesskap/Samarbeid:

- ✓ Kunnskap og kultur - Sammen skaper vi framtida!
- ✓ Kunnskap og kultur for alle
- ✓ Folk flest i et skapende miljø
- ✓ Vi gir drømmene en sjanse
- ✓ Kultur i fokus
- ✓ Kulturutvikling for alle
- ✓ Kulturutvikling
- ✓ Nye former for læring
- ✓ Interaksjon og samspill mellom enkeltmennesker og virksomheter

FORSLAG TIL VISJON:

På bakgrunn av forslagene som kom fram på workshopen kan det foreslås følgende, enten 1 eller 2:

1. **Ekko** – skal være en åpen møteplass for **Entreprenørskap, Kultur, Kunnskap og Oppdagelse**
2. Byens og regionens storstue for kultur, kunnskap, inspirasjon og gode opplevelser